

Setmanari humorístich, popular y catalá de bona mena,
DESLLIGAT DE TOT PARTIT POLITICH.

SORTIRA CADA DIVENDRES

Se trobará en tots los kioscos de la Rambla y demás llochs de venda de periòdichs.

Encàrrechs y correspondencia: plassa de la Catedral, núm. 2 bis, baxos.

Número solt, 5 céntims. --- Suscripció per un any, 3 pessetas.

SUMARI: Text: Avis.—De tot arreu.—Moscas d' ase.—Any nou, (poesia) per G. C. y S.—Feudalisme del sigle XIX, per Xaragall.—La pastera, (poesia) per Pastuga.—Un décim premiat, per Quilet.—Cantars bilingües, per H. Maricel.—Carta de fora, per Un Urgellés.—A la vora del foch.—Trenca-closcas.—Correspondencia.—¡Obriu l' ull. Gran negoci!

AVIS

Recomanem á tots els barretinayres, que per l' any que ve fassen tres coses:

1.ª No acceptar décimes de Nadal en castellá; es una obra de caritat que nos ho agrahirán tots els castellans de bé perque fan plorar els versos que s' escriuen en la llengua d' En Cervantes. Vaja, no hem nascut per açó; are comprem perque volen los de mala fé que escrivim en la seva llengua.

2.ª No acceptar décimes de Nadal en les que no hi hagi el naxement de Nostre Senyor; es un abus odios la repartició de cromos de tota mena fugint de la nota religiosa.

3.ª Fer campanya en colegis, sobre tot de párvuls, perque s' ensenyin á la quitxalla les cansonetes de Nadal en catalá, puix s' acaban de perdre: es innegable que 'l catalá es poétich per excelencia y es una vera iniquitat que se substituhexin les hermoses cançons de la terra per el seguit de mamar-ratxos en castellá que 'ns portan los nostres nens y nenes ensenyats als colegis.

Cada cosa á son lloch; al Nen Jesus, aquí, li hem de parlar en catalá, y sense que s' ofengui ningú direm que li escau molt mes, modestia apart.

DE TOT ARREU

Aquí vá un extracte del testament del Cardenal Bayer, Arquebisbe de Bourges:

- «Desitjo.
- «Que no se someti lo meu cos á cap autopsia ni embalsamament.
- «Que 'l meu enterro se celebri ab tota la solemnitat de oracions de la Santa Iglesia y ab totes les ceremonies de la liturgia sagrada; pró sens res de lo que titulan *pompas fúnebres*.
- «Se 'm donará lo baul propi dels pobres. Vull que la pobresa de la caixa recordi, lo humil del meu bressol.
- «No se 'm posará cap corona.
- «No 's pronunciará cap oració fúnebre respecte de mi.
- «Ab motiu del meu enterro se farà als pobres

una distribució d' almoynes proporcionades als pochos diners que quedin després de pagats los gastos del meu enterro »

Aquest document acompanyat encare d' altres cláusules, ha produït un gran efecte en la població, ahon era molt estimat aquell Emm. Prelat. Tota la ciutat ha desfilat devant del seu cadavre.

La nit de Nadal s' ha celebrat en lo palau del Eliseu, residencia del President de la República vehina, la santa missa, acte que no se celebrava des que Mac-Mahon dimiti.

Mirall de virtuts socialistas.

Tot just acaba de obrir les portes la fàbrica de cristall obrera de Albi, que ja han sigut despatxats quatre treballadors, per haverse atrevit á criticar lo sistema d' administració adoptat.

Velshi aquí les teories socialistes. Axis que arriba á ser amo lo socialista se converteix en un amo ferotge y la colectivitat se torna tirania.

Aquesta mostra es francesa, are 'n presentarem un altre Saxona, Alemanya, En aquella provincia los socialistes han organísat moltes societats cooperatives de consum, que tenen empleats uns mil treballadors. Donchs bé, l' hivern passat en los arrebals de Dresde aquestos infeliços treballavan 85 (!) hores setmanals, que fan un jornal de 14 hores si no hi comptem lo diumenge, y resulta de 12, comptantli Perque aquestos desgraciats volian reunir-se en Sindicat per defensarse d' aytal esclavitut foren despatxats sens compassió tots los caps de colla.

Si d' Alemanya passém á Bèlgica veyem á la barra dels tribunals als capitostes del Socialisme de Gante ab lo seu orgue y tot.

D' Espanya no 'n parlem.

Lo *Compañero* Iglesias viatja á 1ª classe á la salut dels altres companys, mártirs de una cáfila de gorreros, per no dir una altra cosa.

Un altre dato.

La fàbrica obrera de vidre de Albi, ab tot y 'l poch temps que funciona, ha consumit tants diners, que ha tingut necessitat de fer un préstamo de 100 000 frs. S' ha acudit á tothom y per últim dos societats cooperatives obreres han afluxat la mosca.

«Per qué, pregunta un diari de Paris, *L' Univers*, Rochefort que fou ún dels que promogueren aquesta empresa y que guanya 242,000 frs. anuals, no ha adelantat la quantitat demanada, sobre tot si está segur de reintegrársela?

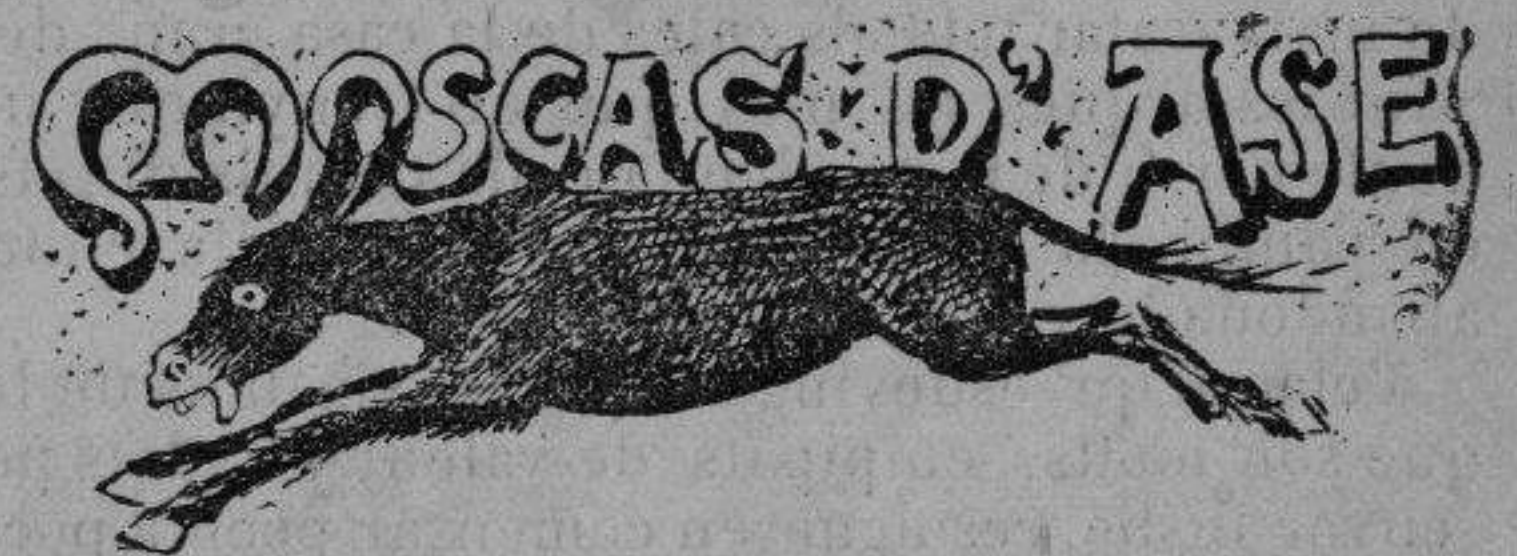
Lo catolicisme se desentrotlla d' un modo consolador á Rumania, ahont lo nou arquebisbat de Buckarest compta ja 50.000 fidels distribuïts en 18 parroquies y nombroses missions de pasio-

nistes y monastirs de monjes ingleses de la Creu per la educació y ensenyança de les noyes catòliques.

Los diaris francesos publican una magnífica *Oda*, composta per Lleó XIII, alusiva al centenari de Clodoveo.

La Congregació d' Iglesias orientals s' ha reunit últimament baix la presidencia de Ntre. Sm. Pare lo Papa Lleó XIII, per ocuparse de la reorganísació del Collegi grech á Roma.

Están molt adelantades les negociacions per establir una internunciatura á Suissa.

Endemés Sr. Governador, vosté qu' es persona decent, gracies á Deu, convindria molt que dongués, ó fes donar, que pel cas es igual, una pasadeta per un carrer prop del Pi, per exemple, no mes que per si podia topar ab una tal Isabel de Reus, que diuen s' atipa de guanyar diners *honradament* sense que l' Estat, qu' está tan retronat, ne reporte cap benefici. Volém dir, pro ey; no 'ns descubrexí, que trevalla de *matute* y lo que es mes curiós fins alguna autoritat n' está enterada.

Vosté dirá, com qu' es de be, vaja no ho crech; donchs si senyor, ja hi pot pujar de peus; miri, si 's belluga ab prudencia y llestesa trobará la clau de molts enigmas y farà bona cassera y fins podrà fer un bon despatx de *cédules* produhint un ingrés, que Deu n' hi dó, al Tresor: fins ne podrà enviar y tot á n' alguns caps de casa que no vigilan prou llurs *costelletes* qui també defraudan á l' Estat, d' amagatotis, s' enten dels pobres marits, víctimes inconscients d' aquestos fraus, gent, d' altre banda, molt escrupulosa en aquesta y altres materies.

A veurer, á veurer si tindrà bon nas, cregui que 'ns en regositjarém los qui ja tenim la barba en remull.

L' altre dia lo Sr. President de la Diputació va interrompre al diputat Sr. Schwartz que defensava lo restabliment á Barcelona dels estudis del Doctorat, dientli que lo que s' proposavan era destruir poch á poch la *centralísació*.

Y donchs, D. Andreu, ¿que no hi era l'altre dia que 's digueren pestes contra la centralisació y arribá á demanarse l' *autonomia* pera la Junta d' Obres del Port?

¿Que no 'ls va sentir als seus companys que s' esclamaven, y ab molta rahó, de que 'l comers pagui recárrechs per fer lo port de Barcelona y 's tinga depositats vuit milions, perque los de Madrid no donan permís per gastarlos y mentres tant los barcos s' enfonsan á dintre mateix del port? ... ¿Que no ho sab que 'l major enemich de la vida é interessos regionals, que vostés están encarregats de defensar, es la centralisació del Estat espanyol?

—Sí, home, sí, podria contestarnos, ¿no hem de saberho? pero... si no fos la centralisació ¿que hi forem aquí tots los que hi som? ¿qué seurian als banchs vermells del Congrés y del Senat los qui han passat per aquesta Casa, com antessala d'alló? ¿No sab lo ditxo? ... Qui te amo no dorm quan vol.

Vellaquí lo que pot esperarse de *corporacions populars, regionals, nombrades* desde Madrid.

La democracia lliberal es un trumfo per poder defensar ab independència los interessos de sos *electors*.

* *

¿Per qué es la Esquella y comparsa qui protesta contra la ordre del Governador relativa á que no 's tanquin massa tart los cafes, restaurants, etc?

¿Quina ventatja li porta á la gent honrada que fins á altes hores tinguin, los joves y 'ls que no ho son, lo pretext ó temptació d' estar al café? ¿Y per qué ha d' ésser l' Esquella qui directa ó indirectament surti á la defensa dels troneras?

Diu que pels fruyts se conexen los arbres y per los gustos la gent y per les companyies al subjecte. Ara pot preguntarse:

¿Quin paper desempenyan la *Esquella Camama* y companyia en la moralisació dels seus lectors en general y de Barcelona en particular?

Qui tinga 'l mal gust d' estudiar tan desagradable problema no 's descuydi d' atendre als xistos, grabats y demás *floritures* d' aquells periódichs, que solen respirar per la llaga.

* *

Un avis á l' Ajuntament de Barcelona; no per res no: á Vich desde acavada la darrera guerra civil. habian disfrutat d' un seguit d' ajuntaments del motllo polítich que tingueren la gracia de malvaratar tots els calés de la casa gran, dexant les arque no mes que ab trenyines y un deute per fi de festa, d' una colla de mils durets; en cambi, ¿la vritat siga dita, tenian la ciutat abandonada y feta un femer arreu.

Vetaquí qu' esdevingué que 'ls vigatans de be que son molts, empipats de valent y aydats pel senyor Bisbe, resolgueren comensar poch á poch á fer neteja de tanta merdisseria, y avuy un, demá un altre, anarhi enquibint gent com cal.

Resultat: ab pochos anys Vich s' ha mudat del tot, s' han empedrat tots ó casi tots sos carrers y s' han fet una colla d' altres millores de tota mena, y, finalment, pagats tots los deutes qu' habian dextat aquells farsants.

Ja ho veuen, senyors regidors de be Barcelonins, tot es hu. La casa gran quals cadires escaleu ho es tot menos lo que deuria ésser.

Veyam quan ens decidirem fer com los vigatans, una bona escombrada de polítichs y recomanats. Sembla que tinguém la obligació de mantindre á tot bitxo vivent; are com are, no mes cal que vingan recomanats d' un farsant de polítich ó que hagi enllossat sigrons als pobrets sorges.

Arri, via fora, dropos, menja pans.

ANY NOU...

Un adagi diu molt bé que any nou vol dir vida nova, mes si no 'n veig una prova lo qu' es jo pas no ho creuré.
Mentres hi hagi al mon persones sense fé ni religió, creyentse d' alló milló que descendim de les mones;
Mentres hi hagi qui ab descaro

escarnint lo mes sagrat, fins del Deu que l' ha creat blasfema sens cap reparo:

Mentres hi hagi qui del vici per tot ne fassi escambell, entregantse, foll, á 'n ell ab furor y ab gran desfici;

Mentres hi hagi tants sectaris, de juheus y fraemasons, y de males intencions, corrin pel mon partidaris;

Mentres sense fré ni mida axó encar vejem enguany, podem dir qu' es un engany alló de la nova vida.

G. ... Y R.

Feudalisme del sigle XIX.

Cap enllá les vuit d' un vespre d' advent se obri la porta d' un terrat al sim de sis pisos tots prou ronechs; una dona l' atravessá corrents, puix plovia, y prou mullada qu' anava y 's ficá dins d' una mena de colomar ahont solen restirshi y gelarshi persones humanes en les grans ciutats.

Obra la porteta ella mateixa y un cop dins se dexa caurer, Hassada, demunt d' un bagúl que tancava pellingos y feya de sofa á l' hora.

—Com vens noya, Mare de Deu, que molla, treute 'l calsat: deu ésser xop, estás molt cansada, veig.

—Sí, mare, no puch mes; valdria mes que Nostre Senyor s' ens endués; ditxós Barcelona.

—Y donchs, tampoch has trovat res?

—¿Res?, massa qu' he trovat, la dolenteria arreu, veusho aquí; pro quina dolenteria sembla increíble; veyéu, tant que déyeu, ab les teves mans á Barcelona no 'ns mancará pa, estém pitjor que al poble, allí ab lo poch que que cusia, menjavam al menos trumfes, aquí ni axó. Jo no comprench pas com pot haverhi una sola noya, tal com están tallers, botigues y fábricas, una sola, que tinga d' anar á raurehi y no 's perdi. Per lo qu' he vist fins are, ó la fam ó abandonars á lo pitjor... valgam Deu...

—Be, dona, no ploris, ets massa exagerada, no será tant, no ets pas cap nena y qui 's vol guardar... y demprés quelcom hi haurá de bo, no tot deu ésser podrit.

—No ho sé; lo qu' es per are no he tingut pas la sort de trovarho... bé, sopém

—Filla no hi ha mes que sopes escaldades y bon profit.

—¿Qué hi farém? Alabat sia Deu.

Abdues s' asseuen als dos caps d' una tauleta y 's partexen una cassola no gayre plena de sopes y per cert ab bem poch oli.

La mare que no gastaba molta salut se ficá al llit tot seguit; la noya recolsada demunt la taula ab lo cap entre les mans, aná seguint distreta lo belluguet del llum, fins que tot d' una se li negaren els ulls lliscantli galtes avall la gotellada ensems que defora també lliscava vidres avall.

L' endemá ab la panxa ben prima per cert, torná á llensarse al carré cercant feyna; aprop de mitg dia, no poguentse ja tenir, cansada de rodar botigues y magatsems va fer cap á una de forsa grant.

—Deu los quart.

—¿Qué li falta pubilla?

—Una servidora es cusidora de blanch, máquina á casa y desitjaria trovar feyna

—Miri, entri allá dins que hi ha l' encarregat d' axó.

Un senyor encara jovenet s' axecá d' ahont seya y després d' escoltarla digué:

—¿Qui son vostés?

—La mare y una servidora, la mare no gasta salut y si jo no treballa no menjém, som assí de poch y no tenim conexenses.

—Be ja n' adquirirá; no s' espanti, vosté es vistosa y...

—Si no te feyna per donarme m' en vaig.

—Esperis dona, no s' enfilí; la seva situació m' interessa, no li mancará feyna; segui.

Aquell dia arribá á casa ab un farsell per cosir.

—Ho veus dona, ho veus?

—Mare, estich conténta y no n' estich, ja veurém el qué.

Efectivament; aquell mestre no era descarat com d' altres; molt amable, molt enganxós, pro no badava pas; aprofitava tots los moments oportuns per enquibir en la conversa ab la Marieta un complimentet, una floreta, un mot de doble sentit; al donar y pendrer la feyna no hi anava pas tampoch ab tota la llestesa del menester. Veyent ab tot axó que la noya es mantenía ferma, li comensá á picar la mosca y á pendrer la cosa mes á la valenta: la passió tragué 'l nas mes de debó, clá, la resistencia era temptador esqué.

Cert dia després d' haver allargat la conversa mes del cas, resistint la xicoteta tot lo possible per no perdres á n' ella ni á la feyna; cremat, vermell com un bitxo, li digué:

—Carat, sap que es un xich massa esquerpa vosté? quan no, per agraument deuria ésser mes amable, tantes y tantes qu' esperan feyna, y vosté siguent privilegiada correspon axis?

—Ja veurá, y dispensi, pro vosté sap qu' assi jo hi ving per du pa á casa, honradament, sense mancar á ningú; estich molt agrauida, molt pro...

—No hi ha pro qui valga, l' agraument per are no l' he vist demostrat en res; en fi vosté sap lo que li convé noya.

—Be, que no 'm dona la feyna?

—Avuy no pot ser, va un xich escassa, hi ha molta demanadissa, y s' ha de repartir, torni mes endevant, la setmana entrant potser... veurém... pas-i-hobé

Ab trevalls pogué arribar á casa, la pobreta; semblava que dugués una arropa á cada peu, los ulls plens de llágrimes li desformavan els objectes, tot li rodava.

—Mare, ja s' ha acavat.

—Qué dius are, ja 'n deus haber fet alguna de les teves, ets tant forta de genit.

—No 'm feu enfadar, per Deu, que prou emohinada qu' estich, ¿que voléu que 'm perdi?

—Y ara, boja, quins disbarats de dir.

L' endemá la mare tingué de quedarse al llit; abiat fou tot acabat.

—Torná la xicoteta á corre mon, pro inútilment. Entretant la dona anava queixantse. No s' en feya cárrech; tallada á l' antigor, ab poca malicia, creya que sa filla s' esveraba ans d' hora.

Cercá la Marieta de nou per altres bandes, pro res. Ja no podian tirar de cap manera. Un vespre, la velleta del llit estant diu á la noya: axó no pot durar mes, aquí 'ns trovarán boy mortes; sembla que no te 'n fas prou cárrech, ja 't crech, pro tant y tant sense feyna, pot ser no ho demanas prou be, los pobrets ens hem d' humiliar, no hi ha mes, es axis: jo no puch, que si pogués em sembla que trovaria quelcom... que no 't dexaria acanyar en un recó... Déixiho correr; prou mare; no mancará feyna.

Dematinet exí de casa, doná un nou tom sens resultat; tingué d' anar á raure á la mateixa banda.

—Ola, Marieta, ahont aném tan axerits, quin Sant s' ha trencat el coll.

—Ja pot pensar per lo que vinch, ens acabém de morir de fam; per l' amor de Deu, donguim feyna.

—Ah, es á dir que vosté ve aquí perque la favorim

—Sí y no, ving perque 'm fassi 'l favor de dexarme trevallar com los demás.

—Atto, apoch apoch, los demás ó millor les demás no son tan esquerpes, ni orgulloses, ni desagrahides com vosté.

—No sé que dirli, cadascú fa lo que li convé.

—Per axó, jo no 't dono res á fer, per la mateixa rahó.

—Donguim feyna home, per Deu, donguim feyna.

—Prou ni ha: ¿ho tens entés?

La noya exí del seu devant, com borrarxa, les aures li xiulaven, tot li rodava, casi d' esma aná donant voltes y mes voltes, aturantse, reculant, parlant sola.—*la mare y jo y la jam.*— Per fi 's redressá, els ulls li espurnejaren d' un modo estrany, jno 's recordá de Deu y 'l dimoni la empaytava cap dins la botiga altra volta!

—¿Ola, ja torném?

—Necessito cuartos ¿m' entent?

—Prou: axis m' agrades, no t' en mancarán, no tingas por, perque á bon cor ningú 'm guanya ja ho saps: te

Li allargá una targeta.—A mitg dia ves á casa, aquí ahont marca ¿Saps de llegir?—Si—be, be... ¿Qué fas are? ¿qué tremoles? ah, beneyta, mes

que beneyta; vaja vesten que ting feyna; te. aquí tens una peceta, deus estar débila, menja un bocinet; ¿perqué no ho deyas dona? no puch sofrir aprop meu que ningú patexi.

La Marieta quan es fora l carré pensa en sa mare, compra lo que pot y corra á durli; puja la escala correns, tenia l temps just, arribà á dalt mitg morta, no podia esbufegar de cap manera.

Dexa lo poquet que duya demunt la taula y l's llensa dessobre l bagul.—Deu meu no puch mes, ¿cóm vos trobéu mare? Esperevos un xich que vos escalfaré quelcom... ja tindrè feyna... ay, no se l que ting.

Proba d' axecars per ajudar á sa mare á vestir-se, por axis que es dreta les cames se li doblegan, tors el coll y cau tan llarga com Deu l' habia feta

—¡Reyna Santissima! corrèu.

A n' al mateix terrat hi vivia una altra familia molt pobre, una viuda ab tres nenas, que la visitavan las senyoras de Sant Vicens; providencialment hi eran á les hores.

Entran la dona y dugues d' elles, axecan la noya, la posan demunt del catre: tenia un bon berdanch al cantó dret del cap: després de una bona estona logran rebifarla.

—¿Quina hora es? diu axis qu' obra l's ulls.

—Prop la una.

—¿Prop la una? ay, gracias á Deu.

Una setmana després de bon mati mare y filla pujavan en un vagó de tercera del carril de Lleyda. No van poguer donar entenet á la noya de cap de les maneres restar á Barcelona, li tenia horror.

Un cop al poble, ja reposades y refetes, pujaren abdues al Santuari de la Mare de Deu de Caralt; portava la Marieta un gros ciri per ferne present á la Verge que de tan greu perill l' habia deslliurada.

Fetes les devocions exí la noya de fora la porxada y goytant cap al cantó de Barcelona, no pogué menos de sentir la diferencia inmensa de trovars frech a frech del cel, ó be dins d' aquell piló d' escombraries y vicis y trageries de tota mena, que tan abundan en les grans ciutats, disfressat tot d' una vida y joya externa neurótica y mentidera.

XARAGALL

LA PASTERA

D' aqueix moble ó instrument tant típic é indispensable se 'n burla tota la gent, del modo mes execrable.

D' un armonium destrempat, d' una mala calavera, d' un carruatge extremat, ne diuen una pastera.

Y encar no 's paran aquí, sino que d' una jugada que al govern no pot sortir també 'n diuen pasterada.

Y no sé per que la gent se burla tant d' aqueix moble que geomètricament fa l millor fuster del poble.

Be ho compren prou l' animal mes trassut, com es l' aranya, que ab son pabelló real lo guarneix ab tota manya.

Y no enteneh quin *et ó ut* fa riure de sa figura, sent axis que un ataut es d' idéntica estructura.

Peró cal si avuy la gent moteja de tal manera que, encar tindrà atreviment algú de dirme pastera, per que alabo l' instument de necessitat primera.

PASTUGA.

UN DÉCIM PREMIAT

En Peret, no era dels més aficionats á les rifes, pero si que li agradava d' en tant en tant pendre un décim, especialment si era dels de tres pecetes, perque aquestos, segons ell deya, son bara-

tos; y poguentlos comprar un sol, no cal buscar un altre que se 'n quedi la meytat, y si 's pert, no hi ha necessitat de que ho sápigam ningú més; y si 's guanya, no s' ha de penedir d' haberhi dextat pendre part al altre; pero encara li agradava mes pagar un duro en tres ó quatre décims de la rifa de Nadal y fins ne comprava un ell mateix que repartia entre amichs y vehinat.

En aquest hi acostumavan á posar una peceta la criada, un' altra l' estanquera del costat, deus rals la Marieta, altres tants la pentinadora, cinch rals cada una les criades de casa la Lola, vuit la Maria de ca l Bonell, sis lo Joan, igualment la Victoria, un duro l' Ensendaria, tres pecetes lo Cantí; y axis, si fa ó no fa, los demes vehins, parents y amichs.

Feya quatre anys que l' prenian y en cap havian pogut treure res; solsament en lo penúltim los hi havian tornat los quartos. Per aquest motiu no van dexar de pendre l' decim y encara alguns van aumentar la posta, y la dona d' En Peret hi va fer pendre part á n' algunes amigues mes; de modo que alguns vehins aquell any se quedaren sense número.

Després d' aquells dias d' angunia per moltes vehines, d' esperansas é ilusions per tots y de por quasi pel Peret, que ja tenia, se pot dir, els fástichs de les dones, arriba l' dia, millor dit la hora, pero quina hora!!

Si aquell dia En Peret no 's torna boig y les dones no li desemblanquinan la casa á cops de monyo per les parets, ni aquell se 'n tornarà ni aquestes ho farán may.

Havian tret, y *nada menos* que mil cinchcents duros!

Pro s' alsá l' crit d' anar á cal Portes y endursen tots los turróns y neules que tinguessiu y á cal Postius tots los carretells; pero ca, volian veure l's quartos per que l's semblava un somni alló de ferse *rich*, com ells deyan, en un moment.

Pro van mirá l' diari, que portava la llista dels números premiats, fins les que no sabian de llegir, y ho van mirar en un altre per por de que aquell s' hagués equivocat, pero cá, l' número 7,731 se trojava en un y altre periodich com en lo décim

Quasi tota la colla seguida de quitxalla aná á cobrar lo décim á l' estanch; pero com encara no havian arribat les llistes oficials tingueren de tornarsen sense l's quartos

L' ensentdemá si; ana l' Peret á presentar lo decim y trinco trinco li entregaren los mil cinchcents duros que una trentena de persones esperavan ab candeletes.

Bueno, bueno, poch soroll—exclamá l' Peret —que per tots n' hi haurá. Comeséu á portar les papeletes un per un y us anire fent lo compte. Y axis ho aná fent ab molta pressa, com li davan los que havian de cobrar, no obstant dantli les gracias, pero alguns d' un modo que mes s' haguera estimat no rebren y algunes ab uns crits que l' acabavan d' atabalar. Pero al arribar als últims va tenir una mala sorpresa. Va veure que no hi havia prou quartos pera pagals.

¡No 'n va fer poch de pensaments en aquell instant! ¿Qui sap si ab aquell garrullo... Lo Ton, que feya tant lo serio? A l' estanch potser s' haurán descontat... A n' algun hauré dat diners de massa.

Mentres estava amohinat per aquets duptes, que quasi expressava, un dels que s' esperavan li trencá les oracions dientli: Miréu les papeletes que heu pagat si us fan lo compte. Y tal dit tal fet; mira les papeletes, conta lo que representan y veu que l' qui s' havia descomptat era ell ó la seva dona al repartir lo décim.

S' hagué de treure diners de la butxaca, encar que alguns no ho volian, pero va ser també l' últim décim.

QUILLET.

Cantars bilingües.

No se que tienen tus ojos
que cuando me estás mirando
'm semblan que son de gat
y desseguida m' espanto.

En vano por todo el mundo
buscaba yo una mujer,
resultat de tot axó
que 'm vareig torsar lo peu.

H. MARICEL.

CARTA DE FORA

Seu de Urgell, 40 Decembre 1896.

Amat Director: Moltes coses voldria explicarli d' aquesta ciutat; pero com que mon enteniment es tant pobre y l' espay d' una carta no m' ho permet, tindrè de concretarme á dirne poques, y per lo tant li explicaré lo mes interessant.

Sabrá que l's progressos d' aquesta ciutat son grans. ¡Fins hem arribat al grau de tenir ja *Dominicales del libre piensol*! Afiguris V. quant es lo que progresém. Quanta bruticia en aquesta Ciutat! A la pesta del lliberalisme, y á les ofensives olors que comensan á llensar les progressives senyoretas á aquesta, no mes hi faltava reunís aquesta récula de mals olors, per asfixiar als ciutadans que encara quedan de bona mena. Mala pesta, ahont t' has ficat? ¿ignoras que en aquesta Ciutat hi tindrás asiento? ¿penses per ventura que 'ns farás tragar tas embusteries? ¡Ah! no... no... no. Perqué tint entés que encara que estém rodejats de la mala llavor lliberal, no per axó dexarém la verdadera y santa Religió. Y has de saber que encara quedan verdaders y amats fills d' Urgell, que están disposats á ferte sempre la guerra. Les Doctrines impies sabem molt rebé que son la corrupeió, vicis y perdició del home, sabem que son també la anarquía, y fins son causa dels grans mals que sofreix nostra amada patria, de tantes morts en camps de batalla, d' amarchs plors de moltíssimes mares. ¿Cóm podrás pagar aquestos danys tant grans que ab tes doctrines has ocasionat? Res tens per pagarlos y encara te atrevexes á volguer causarne de mes grans. ¿Qui es l' home que á la vista de tót axó acata tes doctrines? Es casi cert que deuen ser irracionals, (si axis puch espresarme.)

En demés, aquí tothom coneix y sab qui son los desgraciats propagandistes de tals doctrines y de tals publicacions.

Ja pot veure, senyor Director, que ben guarrits estém en la Seo: no se com ho maneguerém, sort tindrém de treballar de valent ab l' ajuda de Deu, y ajudantnos la Barretina, ó sino no podriam resistir.

Urgellesos, á veure si obriu los ulls á la vista de tot lo que pasa; los que sou católichs teniu d' estar preparats per les noves pelees que se 'ns prepara, per lo tant ánimo y endevant; portéu per senyera la BARRETINA y axis farém frente á les *Dominicales*, portantlas al fons del precipici, perque jamay se vegem per aquesta honrada Ciutat. Animo, católichs, y avant.

UN URGELLÉS.

—¿Que tens gos, Jepet?

—Ca, un pobre que va passar y 'ns dexá aquesta presentalla.

—Si que es boterut, recaratsus. ¿Cóm se diu?

—Morgan.

—¿Y axó?

—Veus que es rodaxó com una truja y no mes lladra arrapat á les calses del seu amol!

—Ah, si, com lo tocinayre de la terra de les grans gotlles.

—Felipa, mira que se 't agafa l' rescalfat.

—Redimontre de nort-americans, fins ab lo llart procuran comprometrems.

—Gastessis llart del pays.

TRENCA-CLOSCAS

XARADA

D' estar prima, estich content,
la dos prima aygua conté,
ab tres prima estich beguent,
y del tot tothom ne te.

HORAS, PÁ Y DINÉS.

CONVERSA-XARADA

—Pepa, que hi tens a la hu quatre?
 —Un bony que 'm fa prou mal.
 —Ahon te l' has fet?
 —Al hu tres de la font anant ab la total.
 —Vols que 't dongui un remey que hu dos se pot dir que es cura segura?
 —Dónam, que t' ho agrahiré.
 —Pues tres quatre, pren un rich de midó, pósathi un empastre y als tres dies, curat.
 —Gracies, Roch.

UN GATOLI.

ROMBO

1.ª ratlla, Consonant.—2.ª, Part del cos.—3.ª, Los cape-llans ne porten.—4.ª, Per alimentar.—5.ª, Consonant.

CABO FURRIEL.

(Les solucions en lo número vinent.)

Solucions als Trencaclosques del número passat

Xarada: Ro-ma.
 Targeta: Joseph Ixart Moragas.

Rombo:

S U M
 S U R I A
 M I L
 A

Joseph Enrich: Forsa correxit anirà.—Manel Benet: Molt be; la setmana entrant ho veurá de cos present.—Ramongan B: ¿De sério 's pensa que 'ns pensém que vosté pensi de aquella manera? ¡Fugi, home! ¿Vol callar? L'apreciém á vosté y 'ls seus escrits. L' Hivern sortirà aviat. Y del sello ¿qué 'n farém?—Manel Benet: No hi cap, y com es d' ocasió envihila l' any que ve arregladeta.—J. C. P. E: Grans mercés per l' avis y bon zel.—B. Ramentol: S' ha descuydat d' amanirho y además no hi cap.

Estampa LA CATALANA. Dormitori de Sant Francesch, 5.

¡Obriu l' ull. Gran negoci!

Atenent á que entre nosaltres els catalans está extés d' una manera alarmant la malehida costum del renegary malparlar, y atenent á que açó ens posa al nivell dels salvatges y dimonis y que malament podém somiar en la regeneració de la terra si no comensém per fer bons catalans, proposém que cada hú qui tinga lo vici del re-negar ó malparlar, fassa el propòsit de treures-sel del modo següent:

1.^r Cada vegada que digui un renech du-rant el dia se posi ell mateix un ral de penyor; al vespre que conti els que ha dit y 's fiqui dins d' una guardiola els rals que li toquen.

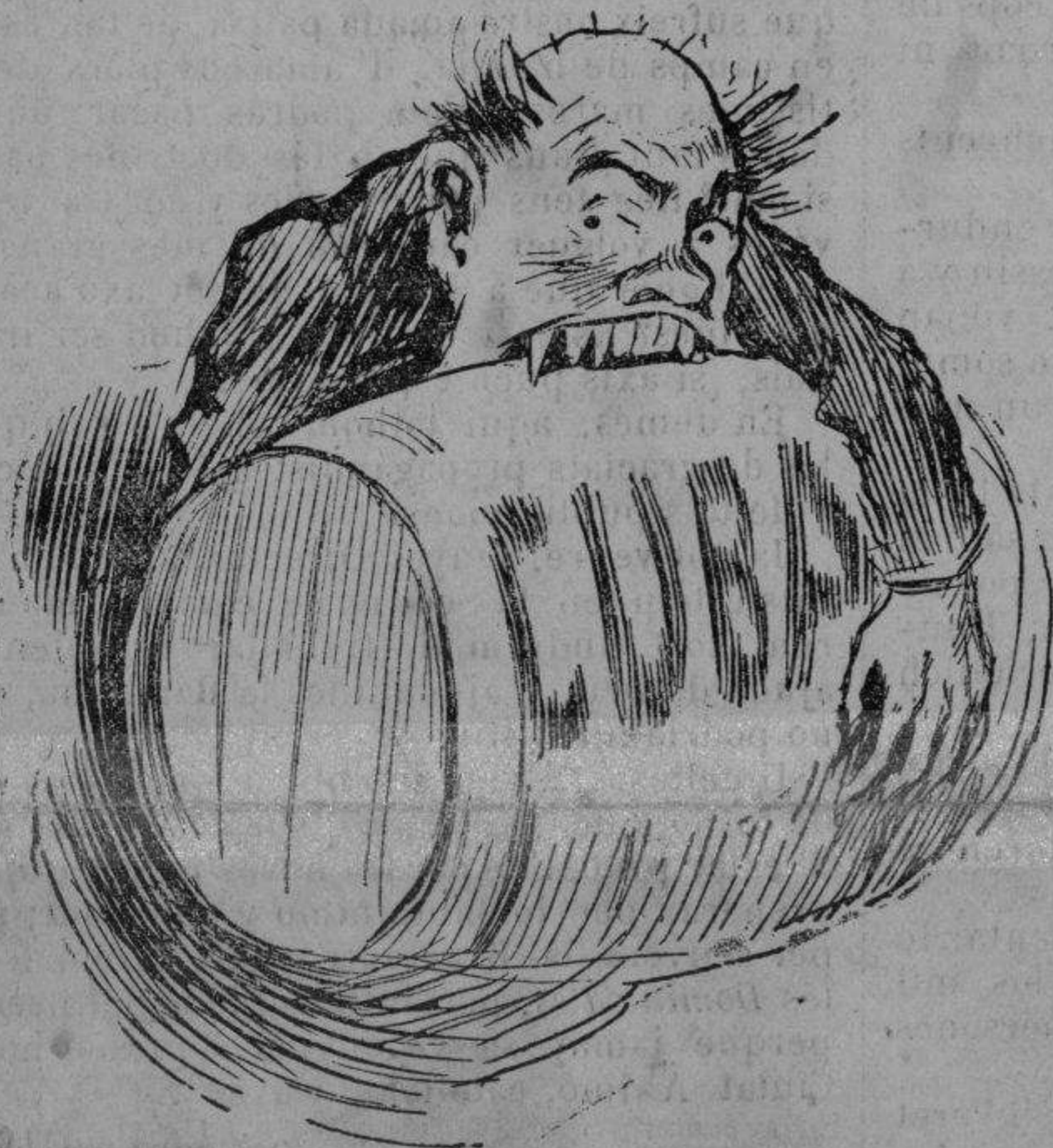
2.ⁿ Cada vegada que digui una mala paraula cinch céntims de banda y al vespre cap á la guardiola.

Segurament que al cap de l' any vos tro-vareu sens adonarvos en ab un bon reconet y nets d' un vici molt lleig que 'ns rebaixa de-vant de Deu y dels homens.

NOTA. Preguém als nostres companys que ens donguin nota dels efectes de aquesta crida.

No es bon catalá
 Qui á Deu no sap alabá.

ANY NOU VIDA... VELLA

So masó, lo pare de les nafres d' aquesta bota. Men-tres me dexin mossegar ¡que se 'n vessarán de llágrimas!

—Ja li som dit, Sra. Pepa, no he tret res. Axó es una papa.
 —Jo tampoch, però tinch confiansa en que l' any que vé...
 —Axó, sí, la afició no la he perduda. Confio en que l' any que vé farém xamba.

—Dotze enters los va baxar la Bolsa als tocinayres. Ara veurán lo que n' entreuen de grunyr tant.
 —Si aquesta baxa hagués sigut pels grunyits no farian pas una axoll pera ficarhi dos cents mil tocinos. ¿No li sembla?

Preparant pastels pot ser al últim l' encertarém. ¡Que no es poca cosa encertarlo!